

Diskriminering på bostadsmarknaden

Om bostadsdiskriminering och vart
du kan vända dig om du blivit utsatt

Diskrimineringsförbudet

Du har rätt att inte bli diskriminerad på bostadsmarknaden. Diskriminering är förbjudet enligt lag. Den svenska diskrimineringslagen förbjuder att någon behandlas missgynnande eller kränkande om det har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna:

- Etnisk tillhörighet
- Funktionsnedsättning
- Kön
- Könsoverskridande identitet eller uttryck
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Ålder

När det kommer till förbudet på bostadsmarknaden finns det i 2 kap. 12 § Diskrimineringslagen. Där står det att den som tillhandahåller bostäder till allmänheten inte får diskriminera någon.

Hur kan diskriminering på bostadsmarknaden ta sig uttryck?

Diskrimineringsombudsmannen (DO) brukar få in cirka sextio anmälningar om bostadsdiskriminering per år. De vanligaste diskrimineringsgrunderna som uppges i dessa anmälningar är etnisk bakgrund, funktion samt ålder.

Dock räknar DO med att endast en liten del av den upplevda diskrimineringen rapporteras och mörkertalet uppskattas vara stort. En förklaring till det är att det finns ett starkt beroendeförhållande mellan den som bor och den som tillhandahåller bostaden, vilket gör det svårt att ta strid mot den diskriminering som en upplever.

Exempel på diskriminering:

Direkt diskriminering

Direkt diskriminering innebär en missgynnande handling direkt riktad mot en individ med koppling till diskrimineringsgrunderna.

Om en hyresvärd exempelvis inte tillåter att homosexuella får bo i en fastighet eller tar ut högre hyra för personer som är födda utanför Sverige är det exempel på direkt diskriminering.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när vissa grupper missgynnas på grund av kriterier som framstår som neutrala men som i praktiken har negativ inverkan för gruppen, baserat på diskrimineringsgrunderna. Det kan till exempel vara att det ställs orimligt höga krav på inkomst eller på att kunna prata svenska.

Trakasserier

Trakasserier innebär kränkande handlingar som skadar en persons värdighet, baserat på diskrimineringsgrunderna. Det kan till exempel vara att utsättas för sexuella påtryckningar eller rasistiskt språk av en hyresvärd eller grannar.

Vem kan diskriminera på bostadsmarknaden och vad blir konsekvensen?

Den som diskriminerar kan exempelvis vara en hyresvärd, bostadsförmedling, bostadsrättsförening, mäklarfirma, fastighetsägare eller grannar.

Om anställd personal diskriminerar i sin yrkesroll, exempelvis en vaktmästare som är anställd av en hyresvärd, så är det hyresvärden som i första hand hålls ansvarig. Hyresvärdar och fastighetsägare är skyldiga att agera om de får rapporter om diskriminering, även när det är grannar som agerar diskriminerande.

Om en person döms för att utsätta någon för diskriminering så blir personen skyldig att betala diskrimineringsersättning, liknande ett skadestånd men till ett högre belopp. Det är DO som tar emot och utreder anmälningar om diskriminering på bostadsmarknaden.

Hur kan du få hjälp om du upplever att du utsätts för diskriminering?

Du har rätt att inte bli diskriminerad på bostadsmarknaden. Om du upplever att du blir eller har blivit utsatt för diskriminering kan du kontakta en antidiskrimineringsbyrå för kostnadsfri rådgivning. Du hittar Sveriges alla antidiskrimineringsbyråer här: www.malmomotdiskriminering.se/alla-antidiskrimineringsbyraer

Du kan även kontakta DO för att göra en anmälan. Besök www.do.se, ring 08-120 20 700 eller maila do@do.se

Källor

Diskrimineringsombudsmannen (2023) Hämtad 2023-01-03 från: <https://diskriminering-bostad.do.se/forekommer-diskriminering.html>

Malmö mot diskriminering (2022) Ett häfte om bostadsdiskriminering

Rapport 21:3 Boverket (2021) Diskriminering vid tillhandahållande av hyresbostäder.

Rapport 21:9 Boverket (2021) Risk för diskriminering och hinder för etablering på bostadsmarknaden.